ACTIVITEIT 5 **EEN TREINREIS DOOR DE NIEUWE TIJDEN**

DIT KAN IK AL!

- Ik kan verschillende bronnen raadplegen om informatie te verzamelen.
- Ik kan invulling geven aan de tijdperiodes die de nieuwe tijden voorafgaan.
- Ik kan een tijdband gebruiken om historische periodes en gebeurtenissen te situeren.

1 KENNISMAKING MET DE NIEUWE TIJDEN

- Situeer de nieuwe tijden op de tijdband.

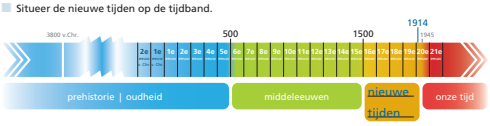

OPDRACHT 1: KOLONISATIE

- Kijk goed naar de tekening.
- Wat zie je? Bespreek met je groep.
- Zoek online meer informatie op over kolonisatie en slavernij.

- Lees de tekst.

Nadat men het Amerikaanse continent had ontdekt, trokken Europese landen naar Zuid-Amerika op zoek naar verschillende soorten rijkdom (bijvoorbeeld zilver en goud). Jammer genoeg gebruikten ze daarbij heel wat geweld tegen de bewoners. De indianen konden niet op tegen de vuurwapens van de veroveraars. Ook stierven velen aan de verschillende ziektes die de Europese veroveraars met zich meebrachten.
De veroveraars werden baas in Amerika. Dat noemen we kolonisatie. Kolonisatie is het vestigen in een ander gebied en daar het bestuur overnemen. De nieuwkomers gaan daar wonen en werken en laten de oorspronkelijke bewoners vaak voor hen werken. De kolonisten zijn de nieuwe bazen over het gebied. Een gevolg van de kolonisatie is dat men vandaag in sommige verre landen een Europese taal spreekt.
De nieuwe grondstoffen die men in de veroverde gebieden ontdekte, vervoerde men per schip naar Europa. Men maakte daarvan allerlei producten.
De kolonisten startten plantages en mijnen om hun rijkdom te vergroten. Daarvoor hadden ze veel helpende handen nodig. Ze vonden hun oplossing in Afrika door Afrikanen gevangen te nemen en in grote aantallen naar Amerika te vervoeren. De kolonisten geraakten aan slaven door hen te ruilen voor Europese producten zoals textiel, buskruit, ivoor, wapens en drank.

- Noteer deze werelddelen op de kaart: *Europa – Afrika – Noord-Amerika – Zuid-Amerika.* Gebruik je atlas.

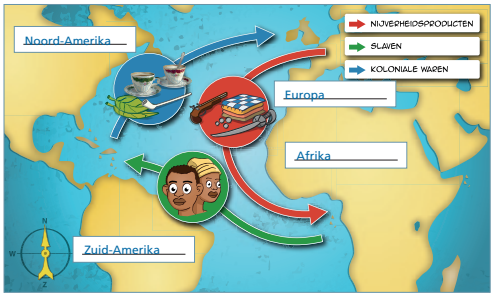

- Vul de tabel in. Maak daarvoor gebruik van de tekst en de kaart hierboven.

Van ...	Kleur pijl	Naar ...	Wat?
Noord- Amerika		Europa	katoen tabak zilver, goud cacao
Europa		Afrika	textiel buskruit wapens drank
Afrika		Amerika	slaven goud ivoor

OPDRACHT 2: UITVINDINGEN

- Lees de informatie bij de foto's.

De eerste stoomboten bouwde men in het begin van de jaren 1800. Een van de eerste stoomboten was de Savannah. Dat schip stak in 1829 voor het eerst de Atlantische Oceaan over. Het deed er 27 dagen over om van Amerika naar Europa te varen. Vandaag doen de meeste boten er ongeveer een week over om dezelfde tocht te maken.

Vanaf 1800 onderzochten wetenschappers of stoommachines iets konden voorttrekken. De ingenieur Stephenson bedacht de eerste locomotief. Die locomotief vervoerde in 1825 voor het eerst passagiers. Tien jaar later zakten heel wat mensen af naar de Groendreef in Brussel. Daar stonden drie locomotieven klaar om de eerste spoorlijn van België uit te testen. Een van de passagiers was Stephenson zelf. Hij wou zo zijn medepassagiers geruststellen dat de locomotief niet zou ontploffen. Het werd voor de mensen plotseling veel makkelijker om naar een andere stad te gaan.

Een van de grootste uitvindingen om zich te verplaatsen werd bedacht aan een open haard in Frankrijk. Thuis bij de familie Montgolfier knoopte men de hemden dicht en legde ze te drogen. Door de hete lucht kwamen de hemden bol te staan. Dat bracht de broers Montgolfier op het idee om een grote linnen zak beplakt met papier te laten opstijgen, met behulp van hete lucht. De eerste vlucht van een luchtballon met mensen vond plaats in 1783.

Na de uitvinding van de luchtballon ging men op zoek naar een vervoersmiddel om zich sneller in de lucht te verplaatsen. Men wist intussen al heel wat van de constructie van motoren. In 1903 maakten de Amerikaanse broers Wright de eerste vlucht.
Er werd nog meer vooruitgang geboekt tijdens de Eerste Wereldoorlog, want vliegtuigen waren belangrijk om een strijd te winnen. Tijdens de oorlog werden vliegtuigen dan ook steeds beter. Na de oorlog bouwde men de eerste passagiersvliegtuigen.

Doordat hij steeds maar verder testte, ziet men Carl Benz als een van de uitvinders van de auto. Hij vroeg daarom ook een patent aan op zijn uitvinding. Dat betekent dat niemand zijn uitvinding mocht namaken. In 1886 vond hij het eerste benzinemotorvoertuig uit. De auto had een maximumsnelheid van 15 km/u. Rijke mensen verplaatsten zich vanaf dan met een auto.

- Noteer het juiste vervoersmiddel. Kies uit: *stoomboot – eenwieler – stoomtrein – heteluchtballon – fiets – auto – vliegtuig.*
- Verbind elk jaartal met de juiste gebeurtenis (uitvindingen).

1783 ● ● In de scheepvaart is er ook een evolutie. De eerste stoomboot ontstaat in het begin van de jaren 1800.

1807 ● ● De Belg Lenoir vindt de eerste auto met een verbrandingsmotor uit: de voorloper van onze auto.

1825 ● ● De ingenieur Stephenson vindt de stoomtrein uit.

1862 ● ● De broers Wright knutselen het eerste vliegtuig in elkaar.

1903 ● ● De broers Montgolfier vinden de heteluchtballon uit. In september vervoeren ze de eerste passagiers.

- Kies drie gebeurtenissen. Zet ze op de tijdband.

Door al deze uitvindingen komen landen steeds meer met elkaar in contact. Ze leren elkaars uitvindingen kennen en gebruiken.

Tijd over?
Zoek op welke voorwerpen men in de nieuwe tijden heeft uitgevonden.

OPDRACHT 3: WONEN

Op de foto zie je een smal straatje waar in de nieuwe tijden de arbeiders woonden. De huizen waren klein en donker. Daarom leefde iedereen veel op straat. Alle arbeiders woonden samen in een wijk. De huizen waren eigendom van de fabriek. Omdat er nog geen badkamers bestonden met stromend water gingen de mensen buiten naar het toilet, wat zorgde voor een erge stank in de straatjes. Dit soort straatjes noemt men een beluik.

© Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarchief